

VOORWOORD

IN eerste aanleg werd deze studie ondernomen ten behoeve van de bundel *Leiden University in the 17th Century – An Exchange of Learning*, die ter gelegenheid van het 400-jarig bestaan van de Leidse Universiteit in 1975 zal verschijnen. In deze bundel die een groot aantal artikelen zal bevatten over het thema: de Leidse Universiteit in internationaal perspectief gedurende de Gouden Eeuw, mocht een bijdrage over het Waals College niet ontbreken. Deze instelling immers, waarvan de geschiedenis geheel binnen de 17de eeuw valt, vormt een typisch voorbeeld van de toenmalige internationale betrekkingen van deze Universiteit.

Voorwerp van verdergaand onderzoek vormde de geschiedenis van het College tot nog toe nimmer. Misschien ligt de verklaring voor deze geringe belangstelling in het gerucht dat wilde, dat de documenten van deze instelling verloren waren gegaan. Toen men mij als auteur voor de bundel aanzocht leefde ook ik in die overtuiging en meende deswege aan een bescheiden aantal bladzijden voldoende te zullen hebben. Eenmaal aan het werk getogen bleek mij echter al spoedig dat nagenoeg alle stukken nog voorhanden waren en dat het mogelijk was een meer gedetailleerde en aaneengesloten geschiedenis van het College te schrijven, ook al zou dat meer bladzijden vergen. Ik besloot dat te doen en te streven naar een dubbele publicatie: een integrale nederlandse, die ik hierbij aanbied, en een partiële, in 't frans gesteld, ten behoeve van de bundel. Een nadeel van deze opzet is dat ik, omdat de bundel nog verschijnen moet, nu geen nauwkeurige verwijzingen kan opnemen naar andere artikelen daarin, die raken aan het door mij behandelde onderwerp. Belangstellen-

VI GESCHIEDENIS VAN HET WAALSE COLLEGE

den moge ik bij deze adviseren met name aandacht te schenken aan de bijdragen van dr. J. J. Woltjer, drs. H. J. de Jonge en dr. J. C. H. Lebram.

Aan de vele instanties en personen die mij bij de samenstelling van dit werk op enigerlei wijze van dienst geweest zijn, zij hierbij dank gebracht. Daarbij noem ik zeer in 't bijzonder de *Commission de l'Histoire des Eglises et de la Bibliothèque Wallonnes*, die mij zeer aan zich verplichtte met name door toe te stemmen in een langdurig depot van waalse archiefstukken in het Gemeentearchief alhier ten behoeve van mijn onderzoek. Daarnaast dank ik mijn collega, Prof. dr. A. J. Rasker, secretaris-rentmeester van het fonds Hallet, voor de toegang mij verschaft tot de stukken van deze stichting. Mijn erkentelijkheid spreek ik voorts uit voor de medewerking ondervonden van de zijde van de volgende instellingen: de Universiteitsbibliotheek, het Gemeentearchief, de *Bibliotheca Thysiana* en het museum *De Lakenhal* te Leiden; de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage; de Universiteitsbibliotheek en het Rijksarchief te Utrecht; de Universiteitsbibliotheek en het Gemeentearchief te Amsterdam; de *Bodleian Library* te Oxford, de *Société de l'Histoire du Protestantisme Français* te Parijs en het *Niedersächsisches Landesmuseum* te Hannover.

Dat ik dit werk te Leiden heb kunnen verrichten was niet alleen aantrekkelijk omdat de meeste bronnen hier voorhanden waren, maar ook omdat ik hier kon profiteren van de aanwezigheid van vele specialisten. Allen bij name te noemen is onmogelijk. Ik maak slechts uitzondering voor drs. H. J. de Jonge en drs. B. N. Leverland. De eerste heeft van de aanvang af mijn onderzoek met grote belangstelling gevolgd en mij op menig punt met zijn kennis en precisie terzijde gestaan. De tweede toonde zich steeds weer bereid allerhand vragen op te lossen, waarbij hij veel verder ging dan ambtelijk van hem mocht worden verwacht. Mijn assistent, drs. G. T. van Es, dank ik voor zijn vele diensten ten behoeve van het onderzoek verricht, i.h.b. met betrekking tot de samenstelling van de lijsten van bursalen en de situering van het Collegecomplex;

Mevrouw drs. E. Labouchère, bibliothecaris van de *Bibliothèque Wallonne* te Amsterdam, voor de veelsoortige steun door haar geboden met name op genealogisch gebied. De conservator van het Academisch Historisch Museum, drs. R. E. O. Ekkart, spreek ik mijn erkentelijkheid uit voor zijn hulp bij het verzamelen van illustraties; de Heer Herman Kleibrink tenslotte voor zijn bereidwilligheid om een tweetal door hem vervaardigde foto's ten behoeve van dit boek af te staan.

Als teken van dankbaarheid draag ik deze studie op aan mijn leermeester, Prof. dr. J. N. Bakhuizen van den Brink. Naast zoveel anders dat ik van hem mocht leren, was hij het die mij in archiefwerk inleidde en mijn belangstelling voor de geschiedenis van de waalse kerken wekte.

Leiden

september 1974